

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenteen kustannustenjakoselvitys osa 2.

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta 15.05.2025 § 24
5067/08.00.00/2024

Valmistelijat / lisätiedot:
joukkoliikenneinsinööri Kim Venesjärvi
puh. 044 718 5038
Vs. joukkoliikennepäällikkö Tero Myyryläinen
puh. 044 718 5329
joukkoliikennesuunnittelija Jukka Räsänen
puh. 044 718 5008

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

vs. joukkoliikennepäällikkö Tero Myyryläinen

Joukkoliikennelautakunnalle esitetään, että Kuopion ja Siilinjärven yhteisen liikenteen kustannusten jaossa käytetään 2.6.2025 alkaen seuraavia jakoprosentteja:

- 1) Liikennöinnin bruttokustannuksista
 - Kohteessa K1 Kuopiolle kohdistuu 67,3 % ja Siilinjärvelle 32,7 %
 - Kohteessa K5 Kuopiolle kohdistuu 31,1 % ja Siilinjärvelle 68,9 %
 - Kohteessa M6 Kuopiolle kohdistuu 75,4 % ja Siilinjärvelle 24,6 %
- 2) Liikennöinnistä saaduista lipputuloista
 - Kohteessa K1 Kuopiolle kohdistuu 79,5 % ja Siilinjärvelle 20,5 %
 - Kohteessa K5 Kuopiolle kohdistuu 46,4 % ja Siilinjärvelle 53,6 %
 - Kohteessa M6 Kuopiolle kohdistuu 71,3 % ja Siilinjärvelle 28,7 %

Päätös

Esittelijä korjasi kokouksessa, että kustannusten vaikutusarviot kohdassa Kuopion ja Siilinjärven liikennöintikustannukset olivat väärinpäin. Lisäksi esityksessä olevaa lausetta; "Matkustajamäärien muutos vaikuttaa saataviin lipputuloihin joko vähentymisenä tai lisääntymisenä matkustajamäärien kasvaessa" korjattiin muotoon "...matkustajamäärien muuttuessa." Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti

Selostus

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta päätti kokouksessaan 21.11.2024 §46 kustannusten ja lipputulojen jakoperusteista ja jakoprosenteista 2024 tehdyn kustannustenjakoselvityksen osa 1. mukaisesti. Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenteessä kuntarajat ylittävissä kohteissa kustannukset ja lipputulot jaetaan päätöksen mukaisesti Kuopion ja Siilinjärven kesken. Bruttokustannukset jaetaan kuntalaisten keskimatkan pituuksien suhteessa. Kuntalaisten lipputulot kohdennetaan kullekin kunnalle.

Kustannustenjakoselvityksen päivittämisen perusteena ovat olleet 3.6.2024 tehdyt linjastomuutokset, joissa Siilinjärven linjat päätettiin Savilahteen ja uuden erillisen Matkuksen suunnan linjan 25 perustaminen sekä linjan 40 uudelleen kilpailuttaminen Kuopio-lentoasema välille. Linjan 61 liikennöinti on pysynyt lähes ennallaan.

Kustannustenjakoselvityksen tavoite

Selvityksen tavoitteena on tuottaa päivitettyä tietoa kuntien väliseen kustannusten ja lipputulojen jakamiseen 2.6.2025 alkaen uudistetun linjaston mukaiselle liikenteelle. Selvityksessä on laskettu Siilinjärven ja Kuopion välillä kulkeville linjoille kustannusjakoprosentit, joita käytetään 2.6.2025 alkaen. Nyt keväällä 2025 tehdyssä tarkentavassa laskelmassa on huomioidun toteutunut matkustus uusien linjojen mukaisella ajanjaksolla kesäkuu 2024–maaliskuu 2025.

Kustannustenjako perusteet

Liikennöinnistä aiheutuvat bruttokustannukset jaetaan kuntalaisten tekemien matkustajakilometrien suhteessa (aiheuttaja maksaa –periaate). Lipputulot jaetaan kunnille siinä suhteessa kuin kuntalaiset ovat ostaneet lippuja. Lipputulojen jakamisessa huomioidaan eri lipputyypit sekä lippujen erilaiset hinnat. Jakomalli ei estä joukkoliikenteen edelleen kehittämistä eikä lisäliikenteiden hankintaa. Jakomalli on läpinäkyvä sekä ennakoitavissa vuotuisissa kustannuksissa. Ja liikenteen lisääminen taas lisää liikennöintikustannuksia. Matkustajamäärien muutos vaikuttaa saataviin lipputuloihin joko vähentymisenä tai lisääntymisenä matkustajamäärien kasvaessa.

Kustannustenjakoselvityksen pohja-aineisto

Kustannustenjakoprosenttien laskennassa 2.6.2025 alkaen on käytetty matkustusdataa kesäkuu 2024 – maaliskuu 2025. Data on laajennettu vuoden 2024 matkustuskäyttäytymistä hyödyntäen niin, että se kuvaa koko vuoden matkustusta.

Waltti Solutions Oy on toimittanut anonymisoitua Waltti 2 -matkustusdataa, jossa on rekisteröitynä matkakortti-, kertalippu- ja mobiililippumatkustus sekä lähimaksutapahtumat. Waltti 1 dataa ei ole enää tässä selvitystyössä huomioitu. Waltti 1 -järjestelmä on ajettu alas lähes kokonaan, eikä siellä oleva data ole hyödynnettävissä tässä työssä.

Lisäksi selvityksessä on hyödynnetty seuraavia lähtöaineistoja: Waltin lipputulot ja käytöt, kustannus- ja suoritetiedot sekä aiemmat selvitykset.

Kustannuksissa jaettavat liikennöintikohteet

Kustannustenjakoselvitys on tehty kuntarajat ylittävien liikenteiden osalta kolmessa kohteessa:

Kohde K1, linja 40 Kuopio-Vuorela-lentoasema

- Liikennöintikustannuksista Kuopiolle 67,3 % ja Siilinjärvelle 32,7 %
- Lipputuloista Kuopiolle 79,5 % ja Siilinjärvelle 20,5 %

Kohde K5, linjat 31, 32 ja 35 Savilahti (Kuopio) – Siilinjärvi

- Liikennöintikustannuksista Kuopiolle 31,1 % ja Siilinjärvelle 68,9 %
- Lipputuloista Kuopiolle 46,4 % ja Siilinjärvelle 53,6 %

Kohde M6, linja 61 Kuopio-Siilinjärvi-Nilsä reittivariaatioineen

- Liikennöintikustannuksista Kuopiolle 75,4 % ja Siilinjärvelle 24,6 %
- Lipputuloista Kuopiolle 71,3 % ja Siilinjärvelle 28,7 %

Kustannusten vaikutusarviot

Kuopiolle liikennöintikustannusarvio 2 390 000 (alv 0 %). Lipputuloarvio 615 000 € (alv 0 %). Eli nettokustannusarvio 763 000 € (alv 0 %). Tämän lisäksi Kuopiolle kohdistuu kokonaan Kuopio - Matkus - Hiltulanlahden uuden linjan 25 liikennöintikustannukset, jotka ovat 1,2 miljoonaa vuodessa.

Siilinjärvelle liikennöintikustannusarvio 1 327 000 € (alv 0 %). Lipputuloarvio 640 000 € (alv 0 %). Eli nettokustannusarvio 1 699 000 € (alv 0 %).

Matkustajamäärän kasvutrendi on ollut edelleen kasvava vuoden 2025 alusta edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden +3,0 % ja vaikuttaa positiivisesti lipputuloihin. Selvityksen lipputulotarkastelussa ei ole ollut mukana KELAn maksamia koulumatkatukikorvauksia eikä koulumatkojen erikseen laskutettavia lipputuloja.

Vaikutusten arviointi

Kustannustenjakoselvityksen mukaiset jakoperusteet ja prosentit mahdollistavat mahdollisimman tasapuolisen ja läpinäkyvän kustannusten ja lipputulojen jakamisen kuntien kesken. Jakoselvityksen mukaiset jakoprosentit vaikuttavat kustannusosuuksiin, mutta kasvava matkustajamäärätrendi lisää saatavia lipputuloja ja parantaa sitä kautta nettotulosta.

Liitteet

5064/2024 Vaikutusten ennakkoarviointi Kuopion kaupungin päätöksenteossa osa 2

5064/2024 Kuopion ja Siilinjärven kustannustenjakoselvitys osa 2 (2024-2025)